

організаціями, але країни що розвиваються прагнуть частково використовувати політику протекціонізму для захисту своєї місцевої промисловості.

Практика свідчить, що завдяки вищому потенціалу економічно розвинені країни захищають власні інтереси на внутрішньому і світовому ринках, використовуючи так званий випереджаючий протекціонізм. Це означає, що таким чином досягається безперервність економічного розвитку щоразу на новому виткові з урахуванням досягнень національного та світового науково-технічного прогресу та збереження домінуючого стану не тільки на ринках, а й загалом у світі [2].

Отже, інструменти протекціонізму хоча і є потужним механізмом для регулювання міжнародної торгівлі але сучасний світ вимагає різностороннього підходу до регулювання міжнародної торгівлі.

Список використаних джерел:

1. Безрукова Н.В., Василенко М.В Світові торговельні війни: особливості та наслідки. *Ефективна економіка*. 2015. № 6. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2015_6_33
2. Панченко В.Г., Резнікова Н.В. Неопротекціонізм як інструмент усунення внутрішньої суперечності лібералізму. *Ефективна економіка*. 2016. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2016_1_55
3. Серпухов М.Ю. Прихований протекціонізм як інструмент сучасної міжнародної торговельної політики. *Економіка розвитку*. 2013. № 4. С. 23-27.
4. Щербатюк Н.В. Класифікація заходів нетарифного регулювання. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 2. С. 111-116.

Лозова Г.О.

студентка,

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

«ЗЕЛЕНА ЕКОНОМІКА» ЯК СУЧАСНИЙ ТРЕНД РОЗВИТКУ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА

Глобальні проблеми людства – кліматичні зміни, вичерпання ресурсів, бідність, перенаселення, брак продовольства ускладнюються кризою соціально-економічної системи, побудованої на вільних ринкових відносинах. Процеси саморегуляції ринку негативно

впливають на соціальне забезпечення та стан навколишнього природного середовища. Тому експерти ООН радять звернути увагу на формування нової «зеленої» економіки, яка передбачає зростання ролі держави і міждержавних органів у економічному регулюванні, створенні умов для розвитку бізнесу на основі нових «зелених» технологій та екологізації індустріальних галузей господарства [3].

Дослідженнями теоретичних та практичних аспектів концепції зеленої економіки займалися такі зарубіжні вчені: Є. Барбієр, М. Боруцак, Б. Буркинський, Т. Галушкіна, П. Жук, А. Камерон, А. Марканді, К. Стюарт, В. Семенов, Д. Стеченко, Д. Піарс, В. Реутов, С. Харічков. Значний внесок у дослідження теоретичних та практичних аспектів «озеленення» економіки зробили українські вчені: Ю. Бережна, [1] О. Веклич, І. Бистряков, Т. Галушкіна, Б. Данилишин, А. Качинський, Л. Мусіна, В. Потапенко, А. Мартинюк, Ю. Огаренко, Н. Шлапак [2]. Уперше термін «зелена економіка» використала група провідних вчених: Д. Піарс, А. Маркандіа, Є. Барбієр у звіті Уряду Великобританії «Концепція зеленої економіки» (1989 р.). У дослідженнях міжнародної організації ЮНЕП зазначається, що концепція «зеленої економіки» «... може вирішити поточні завдання та надати можливості для стратегії економічного розвитку всіх народів». Експерти ООН з охорони навколишнього середовища розглядають «зелену економіку» як таку, що сприяє «... поліпшенню добробуту людей та соціальній рівності, значно зменшуючи екологічні ризики й екологічні дефіцити» [9]. Зелена економіка – це економіка, яка підвищує добробут людей і забезпечує соціальну справедливість, а також істотно знижує ризики для довкілля.

Міжгалузєва модель функціонування «зеленої» економіки з урахуванням сценарного підходу на основі методології «витрати-випуск» наведена на рис. 1. Базовим розрахунковим рівнянням моделі є наступне:

$$X_i^{(t+1)} = \sum_{j=1}^n (a_{ij} + b_{ij}) X_j^{(t)} - \sum_{j=1}^n b_{ij} X_j^{(t-1)} + z_i^{(t)}$$

де $X_i^{(t+1)}$ – прогнозний обсяг випуску товарів та послуг за i -тим ВЕДом, зокрема, «зелених» (ВЕД);

$X_j^{(t-1)}$ – відомий обсяг випуску товарів і послуг за i -тим ВЕДом, зокрема, в «зеленій» галузі в попередньому році. Для першого прогнозного року $X_j^{(t-1)}$ є звітними даними за останній передпрогнозний рік;

Рис. 1. Порядок використання макроекономічної динамічної лінійної моделі для оцінки варіантів функціонування «зеленої» економіки [6]

a_{ij} – коефіцієнт прямих матеріальних витрат продукції i -того виду діяльності, зокрема, «зеленого» ВЕД, яка витрачається на виробництво одиниці продукції j -того виду діяльності;

a_{ij} – коефіцієнт прямих матеріальних витрат продукції в паливно-енергетичних галузях, яка витрачається на виробництво одиниці продукції j -того виду діяльності, зокрема, в «зеленій» галузі;

b_{ij} – коефіцієнти капіталоемності, які показують, скільки одиниць інвестиційної продукції i -того (інвестиційного) виду діяльності використовуються на одну одиницю приросту продукції j -того виду діяльності, зокрема, в «зеленій» галузі;

z_i^t – прогнозний обсяг кінцевої продукції i -того виду діяльності, зокрема, в «зеленій» галузі (містить всі елементи кінцевого використання ВВП, крім валового нагромадження основного капіталу) [6].

Поняття «зеленої» економіки передбачає об'єднання зусиль держави, приватного бізнесу та населення у вирішенні наступних питань:

1. Зменшення забруднення навколишнього природного середовища.
2. Зниження рівня захворювань, збільшення рівня середньої тривалості життя людини.
3. Зменшення енерго- та ресурсоемності продукції.
4. Утворення розвинутої системи відновлюваних джерел енергетики.
5. Збільшення ефективності національних програм енерго- та ресурсозбереження.
6. Створення позитивного екологічного образу України для ефективного просування країни в міжнародному просторі та інтеграції в світове суспільство.

Аналіз шляхів озеленення трьох основних секторів економіки підтверджує необхідність розробки комплексної державної стратегії переходу на «зелену економіку». Сьогодні в Україні розробляються лише окремі її аспекти. Найбільш комплексним документом, який покликаний збалансувати систему природокористування та інтегрувати положення окремих нормативно-правових актів і цільових програм, є «Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2020 року».

Основними засадами передбачено досягнення таких стратегічних цілей:

- підвищення рівня суспільної екологічної свідомості;
- поліпшення екологічної ситуації та підвищення рівня екологічної безпеки;
- досягнення безпечного для здоров'я людини стану довкілля;
- інтеграція екологічної політики та вдосконалення системи інтегрованого екологічного управління;
- припинення втрат біологічного та ландшафтного різноманіття і формування екологічної мережі;
- забезпечення екологічно збалансованого природокористування;
- удосконалення регіональної екологічної політики [1].

Пріоритетною програмою розвитку України у сфері «зеленої економіки» є програма «ЕaP GREEN». «Екологізація економіки у країнах Східного партнерства» («ЕaP GREEN») – це велика регіональна

програма, яку реалізовує Європейська економічна комісія Організації Об'єднаних Націй (ЄЕК ООН), ОЕСР, ЮНЕП та ЮНІДО і яка спрямована на сприяння шести країн Східного партнерства (СХП) Європейського Союзу: Вірменії, Азербайджану, Білорусі, Грузії, Республіці Молдова і Україні – до переходу на «зелену» економіку [7].

Екологізація економіки в Пан'європейському регіоні дозволить досягти трьох основних завдань:

1. Скорочення екологічних ризиків і дефіциту природних ресурсів.
2. Зміцнення економічного прогресу.
3. Підвищення добробуту людини і зміцнення соціальної справедливості.

Досягнення цих трьох завдань сприятиме процвітанню за рахунок економічного прогресу, що забезпечує стійкість навколишнього середовища і соціальну інклюзивність [5]. Цього можна домогтися шляхом стимулювання і заохочення інвестицій і торгівлі на підтримку такого економічного прогресу, який забезпечував би більшу справедливість і не супроводжувався погіршенням стану навколишнього середовища. Крім того, для його досягнення необхідно стимулювати споживачів до зміни їх звичок, з тим щоб не допускати надмірного споживання і вивести на передній план «зелені» товари і послуги. Підтримка таким чином природного капіталу, екосистем і відповідних послуг дозволить підвищити якість життя і буде сприяти загальному процвітанню, а скорочення навантаження на навколишнє середовище призведе до зниження ризиків для здоров'я людини і підвищенню рівня добробуту.

Таким чином, «зелена економіка» повинна розвиватися з урахуванням продуманого, диференційованого і поетапного підходу до виробничо-технологічної, соціально-економічної і природно-географічної специфіки регіонів і країн.

Список використаних джерел:

1. Бережна Ю.С. Зелена економіка в країнах східного партнерства [Електронний ресурс] / Ю.С. Бережна // Екон. науки : Сер. Економіка та менеджмент. – Луцьк, 2012. – Вип. 9, ч. 2. – С. 30-36. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/есnem_2012_9\(2\)_6.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/есnem_2012_9(2)_6.pdf)
2. Бистряков І.К. Становлення зеленої економіки в Україні: методологічні аспекти / І.К. Бистряков // Механізм регулювання економіки. – 2011. – № 4. – С. 50.

3. Захарова Т.В. «Зеленая» экономика как новый курс развития: глобальные и региональные аспекты // Вестник Томского государственного университета. – 2011. – № 4(16). – С. 28-38.

4. Зоимова Э.М., Гомбоев Б.О. «Зеленая» экономика – повестка для конференции ООН по устойчивому развитию // Вестник Бурятского государственного университета. – 2012. – № 1. – С. 96-109.

5. Паньков В.С. Глобализация экономики: quails es et quo vadis // Мировая экономика и международные отношения. – 2011. – № 1. – С. 16-24.

6. Порфирьев Б. Рабочие материалы Карнеги. «Зеленая» экономика: реалии, перспективы и пределы роста. Апрель, 2013. – Режим доступа: <http://www.carnegie.ru>

7. Потапенко В.Г. Від практики реалізації природоохоронних заходів до екологічної політики в Україні: шляхи і проблеми: аналітична доповідь / В.Г Потапенко, А.Б Качинський, С.В. Хлобистов. – К. : НІСД, 2011. – 31 с.

8. Цель и темы Конференции Организации Объединенных Наций по устойчивому развитию. Доклад Генерального секретаря от 22.10.2010. – Режим доступа: <http://www.un.org>

Стельмах О.П.

*магістр з економічної теорії та державного управління,
Головний спеціаліст відділу обліку та звітності
Вугледарської міської ради*

ЕКОНОМІЧНИЙ ВПЛИВ РЕГІОНАЛЬНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ ЧЕРЕЗ ГРОМАДЯНСЬКУ ВІЙНУ СИРІЇ З ЙОРДАНІЄЮ

Регіон Близького Сходу і Північної Африки (БСПА) має довгу історію громадянських війн зі значними політичними, соціальними та економічними наслідками. Сирійська громадянська війна, яка почалася 2011 року, вплинула на сусідні країни у багатьох відношеннях. Деяка увага була приділена людській катастрофі, до якої призвела війна, особливо щодо біженців, але мало уваги було приділено її економічному впливу на сусідні країни.

Королівство Йорданія, як південний сусід Сирії, піддалося серйозним випробуванням: країна отримала значну кількість сирійських біженців, її основний торговий шлях був у значній мірі ліквідований, і вона взяла участь у багатьох військових діях, щоб захистити себе від прямих сирійських військових загроз.